

Jeugdautoriteit
Schedeldoekshaven 131
2511 EM Den Haag

Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

070 - 340 68 88
Jeugdautoriteit.nl

Inlichtingen bij
Gj. Postma

+31 (0)6 – 52 76 56 44
gj.postma@jeugdautoriteit.

Aan:
Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
dhr. M. van Ooijen
Minister voor Rechtsbescherming
dhr. F. Weerwind

Datum 27 februari 2024
Onderwerp Trendanalyse: Financiële ontwikkelingen in de jeugdhulpsector

Geachte heer Van Ooijen en Weerwind,

Bijgaand treft u het rapport “Trendanalyse: Financiële ontwikkelingen in de jeugdhulpsector” aan. Dit rapport is door de Jeugdautoriteit opgesteld op basis van de meest recente jaarrekeningen van jeugdhulpaanbieders zoals die binnen het systeem DigiMV aangeleverd worden. Met deze rapportage wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van een aantal relevante (financiële) kengetallen in de jaren 2018 tot en met 2022. In grote lijnen kan worden vastgesteld dat de veranderingen in deze kengetallen in deze periode van vier jaar beperkt zijn, maar het financiële resultaat in de sector komt wel steeds meer onder druk te staan en het aantal aanbieders met een negatief resultaat is verder toegenomen. Dit leidt nog niet tot een acute liquiditeitsdruk in de sector, maar in individuele gevallen is hier wel degelijk sprake van zien wij in ons toezicht en bij de aanbieders die wij in casuïstiek hebben. Kort gezegd; het vet is wel van de botten. Mogelijk is er zelfs sprake van een stilte voor de storm aangezien in de loop van 2022 de coronasteun is beëindigd en de verwachting is dat 2023 voor veel aanbieders, mede gezien de sterk gestegen kosten voor personeel, ziekteverzuim en energielasten, minder goed zal uitpakken in financiële zin.

Er zijn relevante verschillen zichtbaar tussen aanbieders van verschillende omvang (groot, middelgroot en klein). Nu al constateren wij dat de 18 aanbieders die wij in casuïstiek hebben, samen 30% van de totale omzet in de sector genereren. Het gaat dus vooral om de grotere aanbieders die in de problemen komen. Omdat grote aanbieders ook vaak aan de lat staan voor de complexe specialistische zorg en zorginnovatie, betekent dit een dreiging voor de toekomst van de sector. Wij zien dit bijvoorbeeld ook bij de aanbieders van gesloten jeugdzorg die momenteel allemaal in casuïstiek zitten. Vanzelfsprekend zal de Jeugdautoriteit de financiële ontwikkelingen in de sector nauwlettend blijven volgen en zodra de cijfers over 2023 beschikbaar komen een vervolg geven aan deze trendanalyse.

Samenvattend

Vanaf 2021 vertoont de winstmarge in de sector een dalende tendens. Dit hangt vermoedelijk samen met stijgende personeelslasten, maar ook de effecten van corona zullen een rol spelen. Feitelijk kan geconstateerd worden dat tussen 2018 en 2022 de gemiddelde marge in de sector is gedaald van 1,6% naar 1,1%. Dat is op lange termijn onvoldoende om in nieuwe ontwikkelingen te kunnen investeren aangezien een marge van 2% tot 3% daarvoor noodzakelijk geacht wordt. Kleine aanbieders hebben deze hele periode een hogere marge gerealiseerd dan middelgrote en grote aanbieders. Daar worden verschillende oorzaken voor aangedragen. Kleine aanbieders zijn doorgaans meer wendbaar dan grotere aanbieders die meer vaste lasten hebben (onder andere een grotere overhead). Grotere aanbieders leveren vaker de 'moeilijke' dienstverlening (hoog complexe zorg) en hebben daarbij veelal ook huisvestingskosten en kapitaallasten voor de verblijfsfunctie. Vaak spelen grotere aanbieders ook een rol als ketenregisseur of zijn zij de hoofdaannemers voor regionale contracten waarbij zij de vaak kleinere onderaannemers weer contracteren en dus meer administratieve lasten kennen¹. Grotere aanbieders werken vaak ook voor meer verschillende opdrachtgevers, wat eveneens tot extra administratieve lasten leidt.

In lijn met de dalende winstmarge neemt ook de liquiditeitspositie van de sector af, en daarmee het risico op discontinuïteit toe. Ook hier zien wij dat middelgrote en grote aanbieders het slechter doen dan kleine aanbieders. Bij kleine aanbieders zien wij na een aanvankelijke daling tot en met het jaar 2020 een stijging van de liquiditeitspositie in 2021 en 2022, terwijl ook hun winst daalt. Dit suggereert dat kleine aanbieders goed in staat zijn om de financiering van hun diensten op peil te houden en dat de marges nog voldoende zijn voor een stijgende liquiditeit. Een andere verklaring is dat investeringen uitgesteld worden omdat de markt erg onzeker is in afwachting van de financiële effecten van de Hervormingsagenda Jeugd. De financiële cijfers over het jaar 2023 zullen daar mogelijk meer zicht op bieden.

Het aantal jeugdzorgaanbieders dat verlies lijdt neemt sterk toe. Vooral bij de meer traditionele aanbieders (stichtingen en BV's) zien we een toename ten opzichte van 2021 van 10%. In deze categorieën heeft nagenoeg een derde van de aanbieders een nettoresultaat onder nul. Bij de andere rechtsvormen is ook een toename waarneembaar, hoewel de percentages daar aanzienlijk lager liggen. Deze toename komt niet geheel onverwacht: de tarieven staan onder druk en na het wegvallen van de coronasteun hebben aanbieders het in financieel opzicht zwaarder. Dit komt vooral tot uitdrukking in het hogere ziekteverzuim, toename van de inhuur van PNIL en gestegen energielasten.

Datakwaliteit

De Jeugdautoriteit is niet de eerste die op basis van de DigiMV-database een analyse publiceert over de financiële gezondheid van de (jeugd)zorg. Dit onderzoek van de Jeugdautoriteit onderscheidt zich echter van de eerdere onderzoeken. Niet alleen vanwege een groot aantal aanbieders dat betrokken is in het onderzoek, maar ook vanwege de diepgaande analyse die de JA gemaakt heeft van de aanwezige data, de financiële kengetallen, de ontwikkeling door de tijd en de gedifferentieerde presentatie. Na opschoning van de gegevens voor onverklaarbare of onlogische waarden, is een onderzoeksgroep van ongeveer 1.400 aanbieders betrokken bij de data-analyse.

De meeste jeugdhulpaanbieders leveren niet uitsluitend zorg in het kader van de Jeugdwet. Ook financiering vanuit andere zorgstelsels zoals de Wet maatschappelijke ondersteuning, de Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg komt in meer of mindere mate voor. Vooral in de groep grote aanbieders is er vrijwel altijd sprake van een combinatie van bekostiging, bijvoorbeeld met gehandicaptenzorg of ggz². Omdat vragen inzake de financiële continuïteit alleen op organisatieniveau kunnen worden beoordeeld, realiseren wij ons dat ook andere financiële bronnen de uitkomst beïnvloeden. Dit onderzoek richt zich daarmee dus expliciet op de organisaties zelf en niet uitsluitend op de financiële resultaten van de jeugdzorg, waarbij het

¹ Zie voor meer informatie: [Rapport Hoofd- en onderaannemerschap in de jeugdhulpsector | Rapport | Jeugdautoriteit](#)

² Zie voor meer informatie: [Rapport Financiering jeugdzorg bij combinatie-instellingen | Rapport | Jeugdautoriteit](#)

wel zo is dat alle 1.400 aanbieders in ieder geval jeugdzorg in het kader van de Jeugdwet leveren. In de praktijk ziet de Jeugdautoriteit dat kleine en middelgrote aanbieders voornamelijk Jeugdwet financiering kennen en de grotere organisaties meestal een combinatie van financieringsstromen hebben.

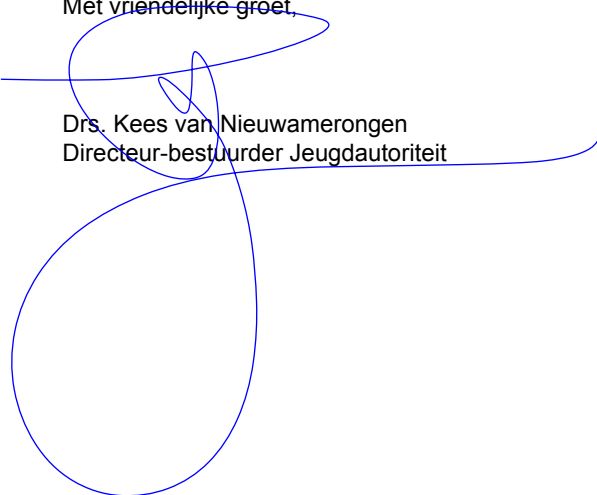
Dit rapport is gebaseerd op (bewerkte) gegevens uit de DigiMV-database met betrekking tot de periode 2018 tot en met 2022. Voor zover mogelijk is de dataset geschoond van onjuiste of ontbrekende gegevens. De Jeugdautoriteit kan echter niet instaan voor de juistheid van alle gebruikte cijfers, omdat zorgorganisaties zelf verantwoordelijk zijn voor het aanleveren van correcte gegevens. Als gevolg van de opschoning kunnen de aantallen aanbieders per indicator afwijken. De Jeugdautoriteit merkt in de praktijk dat er veel bewerkingen nodig zijn. Anders gezegd: de beschikbare data zijn op zichzelf nog niet zonder meer voldoende betrouwbaar om als basis te dienen voor beleid of toezicht. Door een ingrijpende opschoning van de cijfers denkt de Jeugdautoriteit een basisset van data gecreëerd te hebben op basis waarvan zij uitspraken over tendensen in de markt kan doen. Deze rapportage moet dan ook als zodanig gelezen worden. Het schetst een beeld van hoe de sector ervoor staat en wat er de afgelopen jaren op een aantal indicatoren gebeurd is, maar de onderliggende data zijn van onvoldoende kwaliteit om als onderbouwing van exacte cijfers te dienen. Naar ons oordeel is een kwaliteitsslag noodzakelijk in de dataverzameling en verwerking om in de toekomst een betrouwbaar instrument voor toezicht te hebben (zoals beoogd in het Wetsvoorstel verbetering beschikbaarheid jeugdzorg³) of om een stelselverantwoordelijkheid in te kunnen vullen.

Tot slot

Omdat de Jeugdautoriteit nu een basisset van data heeft, kan zij scenario's opstellen over de financiële gevolgen van (beleids)wijzigingen. Binnenkort ontvangt u de eerste van dergelijke scenario's te weten de gevolgen van de nieuwe cao in de jeugdzorg en de mate waarin de tarieven die gemeenten betalen aan aanbieders geïndexeerd worden.

Dit rapport zal de Jeugdautoriteit over twee weken op haar website openbaar maken.

Met vriendelijke groet,

Dr. Kees van Nieuwamerongen
Directeur-bestuurder Jeugdautoriteit

---

³ https://wetgevingskalender.overheid.nl/Regeling/WGK025777/Download/6c969f0a-4a13-4108-a4ed-31cdc6063832_1.pdf